

İMAM ZEYNELABİDİN(a.s)IN KİŞİLİĞİ VE FAZİLETLERİ

<"xml encoding="UTF-8?">

Şam halkı ise, hükümetin geniş ve saptırıcı tebliğleri sonucu, gerçeklerden tamamen habersiz idi. Ehli Beyt (a.s)'ın Şam'daki çabaları bu nedenle gerçekleri su yüzüne çıkarmaya ve dolayısıyla Ümeyye oğullarını rezil ve kepaze etmeye yönelik olmuştu. Ehli Beyt (a.s) ile Şam halkı arasında geçen karşılıklı konuşmalar, rejimin çirkefliklerle dolu tebliğatının halkın düşüncesinde ne kadar etkili olduğunu açıkça göstermektedir.

Ehli Beyt'i taşıyan esirler kervanı Şam'a girdiğinde Şamlı biri İmam Seccad (a.s)'a hitaben şöyle demişti: "Sizleri aciz ve zelil kılan, emirimizi ise size karşı muzaffer kılan Rabb'imize şükürler olsun!" İmam, cevap olarak şöyle buyurdu: "Acaba sen hiç Kur'an okumadın mı? Hani Allah-u Teala bir yerde "...De ki; sizden (tebliğime) karşılık bir ücret istemiyorum.

İstediğim, ancak yakınlarıma sevgi duymanızdır..." (Şûra/23) şeklinde buyururken Kur'an'ın bir başka yerinde de şöyle buyuruyordu: "Ve bilersiniz ki, ganimet olarak elde ettiğiniz şeylerden kesinlikle beşte biri Allah'ın, Resul'ün, yakınların, yetimlerin, yoksulların ve yolda kalmışlarındır..."Enfal/41

Şamlı bunları okuduğunu söyleyince İmam (a.s) "Yemin ederim ki, bu ayetlerde geçen 'yakınlar'dan kasıt biziz! buyurdu ve sözlerine yine şöyle bir soruyla devam etti: "Allah-u Teala'nın şu ayetini de okudun mu: "Şüphe yok ki Allah, siz Ehli Beyt'i her türlü pislikten arındırmayı ve sizi tertemiz kılmayı irade eder." Şamlı, bu soruya da evet cevabını verince İmam (a.s); "Bizler Peygamber (s.a.a)'ın Ehli Beyt'iyiz. Allah bizi pak ve temiz kılmıştır" buyurdu. Adam şaşırarak "Gerçekten de Kur'an'da bahsedilen Ehli Beyt siz misiniz?" diye sordu. İmam "Hiç şüphesiz Kur'an'da sözü edilen Ehli Beyt biziz" diye cevap verdi.

Bu konuşmaların ardından Şamlı, söylediklerinden dolayı çok pişman olmuş, Ümeyyeoğullarının şerrinden Allah'a sığındığını söylemişti. /7

Hiz. Sakine'nin de bir başkasıyla bu türden bir konuşması olmuştur.

Bu konuşmalar, Ümeyye oğulları rejiminin Şam halkı içerisinde sürekli yaptıkları zehirleyici tebliğlerin ne denli etkili olduğunu; Şamlıların toplumun durumundan, hatta Kerbela hadisesinin gerçek yüzünden ne kadar gafil olduklarını açıkça beyan etmektedir. Bu gafletin sebebi ise bir

bakıma Ümeyye oğullarının Şam halkını diğer İslam dünyasından ayrı tutmayı hedefleyen siyasetleridir.

İmam Zeynül Abidin (a.s) ve Ehli Beyt (a.s) hatunları, Şam topraklarında kaldıkları müddet zarfında görevlerine son derece vâkıf idiler. Bu nedenle yaptıkları konuşmaların tamamı, Emevi hükümetinin gerçek İslam'ın çizgisinden açıkça saptığını; gerçek İslam'ın kurucuları ve hakiki önderleri, yani Peygamber (s.a.a)'in Ehli Beyt'i ve İmam Hüseyin (a.s) ile muhalif olduklarını halka duyurmaya yönelik olmuştu.

Aşağıda, İmam (a.s)'ın Emevi Hükümet Konağı'nda Yezid'in huzurunda yaptığı; onları sarsıcı ve alçaltıcı bir konuşmasından küçük bir kesit sunuyoruz:

"Ey halk! Allah-u Teala bize altı değerli nimet vermiş ve yedi faziletten dolayı da bizi üstün kılmıştır. Şu altı nimet; ilim, sabır, azamet, hitabe, şecaat ve Müslümanların kalbinde yer eden sevgimizdir. Yedi fazilet ise; aramızdan çıkan altı fahr-i alem: Muhammed (s.a.a), Ali (a.s), Fatıma (s.a), Hasan (a.s), Hüseyin (a.s), Tayyar (Cafer-i Tayyar) ve Sıddık'tır.

Ey halk! Beni tanıyanlar tanır, tanımayanlar da dinlesin beni: Ben Mekke'nin, Mina'nın, Zemzem'in ve Safa'nın oğluyum. Ben Hacer-ül Esved'i abâsı arasına alan yüce rehberin oğluyum (Peygamber (s.a.a)'in Hacer-ül Esved'i Kâbe'ye yerleştirmesi olayına işaret etmektedir). Öyle bir rehber ki; hacc, tavaf ve sa'y edenlerin en iyisi, en üstünüydü. Gökyüzü melekleriyle birlikte namaz kılmıştı. Vahyi alan da oydu... Ben cihanın iki bânusu Fatımat'uz Zehra (s.a) ile Hatice-i Kübra (s.a)'nın oğluyum... Kerbela toprağında kanı akıtılan Şehid'in oğluyum!.." /8

İmam Zeynülâbidin (a.s)'ın sözü buraya vardığında orada bulunanlar ağlamış, sesleri her bir yandan gökyüzünde yankılanmaya başlamıştı. Yezid, gerçekleri öğrenen halkın bu sözlerden etkilenip ağladığını görünce oldukça öfkelenildi. İmamın daha fazla konuşmasını engellemek için müezzine ezan okumasını emretti.

Ezan sesini işiten İmam (a.s), müezzin "Eşhedü enne Muhammeden Resulullah" (s.a.a) deyince kadar susmuş, oraya vardığında ise, Yezid'e dönerek ona hitaben şunları söylemişti:"Bu aziz peygamber benim ceddin mi, yoksa senin ceddin mi? Eğer "benim ceddindir" dersin, herkes de bilecek ki, sen yalan söylüyorsun. Ama hayır, "senin ceddindir" diyorsan, o halde hangi suçtan ötürü babamı katlettin; ardından, malını yağmalayıp kadınlarını esir aldın?! Yazıklar olsun

Ehli Beyt hatunları da kendi paylarına düşen kadarıyla Ümeyye oğullarını halkın karşısında rezil etmişler, ne denli haysiyetsiz kimseler olduğunu halka açıklamışlar, yaptıkları konuşmalarla adeta onların burunlarını yere sürmüşlerdi. Özellikle Hz. Zeynep (s.a)'nın Yezid'in sarayında yaptığı konuşması /10 bu konuda çok daha etkili olmuştu.

Böylece İmam Seccad (a.s.), Şam'dan ayrılıp Medine'ye doğru hareket ettiğinde kendi stratejik konumu çerçevesinde yeni bir yol ortaya koymuş oluyordu...

2-İslahat Gerektiren Harekette Yeni Bir Çığırın Açılması

İmam Zeynülabidin (a.s.)'ın, toplum genelinin fikirlerini tahrik etmek ve Ehli Beyt (a.s.)'ın mazlumiyet mesajını /11 halka ulaştırmak için uyarıcı en son darbesi şu olmuştu: İmam (a.s), Ehli Beyt kervanı Medine'ye girmeden önce şehire bir haberci göndermiş; rastladığı her kese Hz. Hüseyin (a.s) ve yarenlerinin şehid edildiklerini, olayın yakın şahitleri olan Ehli Beyt hanedanından geri kalanlarının ise şehre girmek üzere olduklarını haber vermesini istemişti. Bu haberi işiten halk, üzgün ve şaşkın bir halde Kimi ağlayarak, kimide ağıtlar okuyarak kervanı karşılamaya koşmuştu.

Halka hitaben bir konuşma yapan İmam, konuşması süresince onlara Ehl-i Beytin mazlumiyeti Umeyyeoğulları'nın Ehl-i Beyte yaptığı zulümler hakkında açıklayıcı bilgiler verdikten sonra evine çekildi. Mevcut koşullara göre yeni bir mücadele programı hazırladı. İçinde bulunduğu yeni stratejik konumu hakkında düzenlemeler yapmak amacıyla etkisinde kaldığı Hüseyin hareketin tecrübelerinden faydalandı.

İmam Hüseyin (a.s)'ın hareketinin en önemli tecrübesi, halk arasında,mücadele ve şahadet arzusunun tamamen ortadan kalktığını, rahata düşkünlüğün ise yaygın olduğunu ispat etmiş olmasaydı. İmam Seccad (a.s) bu tecrübeden yararlanarak mücadelenin yeni hedefinin şimdilik mümin, mücahit ve sabırlı bir nesil yetiştirmek olduğunu duyurmuştu.

İmamın İslam toplumu içerisinde büyük bir sabırla batini, devrimcil, ruhsal ve kültürel değişiklikler yaratmaya kalkışmasının ardından İslam aleminin siyaset meydanında bu hedefe

varmasında yardımcı olan yepyeni olaylar ortaya çıkmıştı. Sözü geçen bu olaylar nedenleriyle birlikte aşağıda sıralanmıştır:

Birinci Neden: Siyasi Karışıklıklar ve Ayaklanmalar

İslam dünyasının en önemli merkezlerinde meydana gelen sayısız ayaklanmalar ve siyasi karışıklıkların başlıcaları şunlardır:

a) H. 63 yılında Meydana Gelen Medine Şehri Ayaklanması:

Abdullah b. Hanzal Ensari'nin öncülüğünde gerçekleştirilen bu ayaklanma, İmam Hüseyin (a.s)'ın şahadetinin hemen arkasından, Emevi hükümetinin cinayetlerine itiraz etmek gayesiyle yapılmıştı. Olay şundan ibaretti:

Medine'nin önde gelenleri, Mescid'un Nebide bir araya gelerek Abdullah b. Hanzala Ensari'yi bu ayaklanmanın önderi olarak seçtiler. Daha sonra, hükümet tarafından Medine valiliğine getirilen Mervan b. Hakemi şehir dışı ettiler. Ne var ki, çok geçmeden hunharlığıyla tanınan Müslim b. Ukbe komutanlığında Dimaşk'tan yola çıkan büyük bir ordu, Medine önlerine kadar gelerek şehri muhasara altına almıştı.

İki grup arasında kanlı bir savaş oldu. Tarihte "Hürre Savaşı" olarak adı geçen bu savaşta Emevi ordusu, halk ayaklanmasını kana bulamış, Peygamber şehrinin (Medinet-ur Resul) hürmetini ayaklar altına almıştı...

b) Abdullah b. Zübeyr Önderliğindeki Mekke Ayaklanması:

İmam Hüseyin (a.s)'ın kıyamının etki ve sonuçlarını bekleyen Abdullah b. Zübeyr, halkın İmam Hüseyin (a.s)'ın katledilişine karşı duyduğu derin nefretinden yararlanarak kendi ayaklanmasını başlattı. Ardından, Medine firarileriyle Haricilerde bu ayaklanmaya katıldılar. Husayn b. Numeyr Sekunu komutanlığındaki Emevi ordusu Mekke'yi abluka altına alıp şehri mancınık yağmuruna tuttuğunda şehir halkı, Abdullah b. Zübeyr'e destek olmuş, yanında yer almışlardı.

Savaşın en kızgın anında, savaş alanı Abdullah b. Zübeyr için gitgide daralmaktaydı adeta. O sırada Yezid b. Muaviye'nin ölüm haberi gelip çatmış, böylece savaş ateşi sönmüştü. Zübeyr'in oğlu Abdullah, fırsattan yararlanarak Mısır, Basra ve Küfe halkını da bu ayaklanmaya davet etti. Onlarda Abdullah'ın önderliğini kabul edip onun taraftarları olarak hep birlikte bu

kıyama baş koydular.

c) Emevi Rejimi İçerisinde Şiddetli Geçimsizliklerin Baş göstermesi:

Yezidin ölümünün ardından oğlu Muaviye hilafeti eli, ne aldı. Ancak kırk günden daha fazla bu görevde kalmayıp istifasını verdi. İstifasının ardından ise, şüpheli bir şekilde öldü.

Muaviye b. Yezidin ölümünden sonra Umeyye oğullarını savunanlar ikiye ayrıldı: Genelde Yemen kabilelerinden oluşan Hassan Kelbi önderliğindeki bir grup, Mervan b. Hakemin hilafetini isterken; Dahhak b. Kays Fahri önderliğindeki diğer bir grup (Kaysiler) ise Abdullah b. Zübeyr'in hilafetinden yana dem vurmaktaydı.

Yemen güçleri, hicri 64'te Mervan b. Hakemi resmi halife olarak tanıyıp onunla birleştiler. Sonuç olarak Dimaşk'ta iki karşıt grup arasında, savaşa başladı. Savaşın sonunda Mervan yanlıları galip geldi. Böylece Emevi hükümeti, ikinci kez iktidarı ele almış oluyordu.

d) H. 65 Yılında Süleyman b. Surad Hazai Öncülüğünde Gerçekleşen Tevvabin (Tövbekarlar) Ayaklanması:

Kendilerine (Tövbekarlar) adını veren bir grup Küfeli, İmam Hüseyin (a.s)'a yardım etmediklerinden dolayı kendilerini azarlıyor; günahlarının bağışlanması için şehit edilen İmam (a.s)'ın akıtılan kanının intikamını almak amacıyla kıyam edilmesi, katillerinin cezalandırılması yada bu yolda şehit olunması gerektiğine inanıyorlardı. Bu nedenle Şam ordusuyla savaşa kalkıştılar.

İki ordu Ayn'ul Verde adlı yerde karşı karşıya geldi. Şam ordusunun sayıca Tevvabinden beş kat daha fazla olması hasebiyle eşit olmayan şartlarda başlayan savaş süresince azınlık halindeki Tevvabin ordusu, Şam ordusuna çok ağır zayıatlar vermiş; sonuç olarak da, kendi aralarından çoğu öldürülmüştü.

e) H.66 Yılında Baş gösteren Muhtar Sekafi Ayaklanması:

Küfe halkı devrimin önderi, aynı zamanda inançlı, temiz ve mümin biri olan Muhtar, zamanın Küfe valisi Abdullah b. Zübeyr'i şehir dışı edip duruma el koyacak kadar başarılı olmuştu. Muhtar şehrin hakimiyetini ele geçirdiğinde, daha önceleri Abdullah'ın himayesi altında bulunan İmam Hüseyin (a.s)'ın katillerinin teker teker kılıçtan geçirdi. Ardından Emevi ordusuyla da karşı

karşıya gelen Muhtar, bu orduya komutanlık eden Ubeydullah b. Ziyad'ı da öldürdü...
Ne var ki, onun kurduğu bu hükümet etrafıca yapılan baskılar nedeniyle, çok geçmeden
dağılıverdi...

Bunlar, Kerbela vakiasının ardından İslam camiasında meydana gelen ve toplum arasında tedirginliğe ve tehlikeye yol açan siyasi-içtimai en önemli kanlı hadiselerdir. İmam Seccad (a.s), bütün bu olaylar karşısında tarafsız kalmış, hükümet tarafından suizanna uğramamak için herhangi bir rengin, şiarın vede sancağın altında yer almaktan kaçınmıştır. Zira İmam Seccad (a.s), bu hareket ve ayaklanmaların bir taraftan teşkilatsız oluşu, diğer taraftan da Emevi hükümetinin sert ve kati baskıları nedeniyle yenilgiyle sonuçlanacağını çok iyi bilmekteydi.

Nitekim, Süleyman Hazai ve Muhtar Sekafi, stratejik mücadelenin belirlenişinin daha ilk başlarında ve yine, Emevi rejimiyle nasıl karşı karşıya gelmeleri gerektiği konusunda birbirleriyle ihtilaf etmişlerdi. Ayrıca, Abdullah b. Zübeyr ayaklanmasının beraberinde getirdiği tehlikeleri de bu kargaşalıklara eklemek gerekir. Zira Abdullah, hem Ehl-i Beyt (a.s) ile, hem de Emevi sarayıyla çekişme halindeydi.

İmam (a.s), bu tehlikeleri göz önünde bulundurarak, hükümetle çatışmakta olan gruplarla yapılacak her türlü iş birlikçiliğin veya aynı görüşçülüğün, Emevi hükümeti açısından Ehl-i Beyt (a.s)'ı katletmek için uygun bir bahane olduğunu bildiğinden dolayı, zahirde bu tür siyasi olaylara karışmamayı uygun gördü.

Nitekim, Medine'de Zübeyr'in taraftarlarıyla aralarında ihtilaf çıktığında -ki o sıralarda Zübeyr'in güçleri Küfede Muhtarın hükümetini devirmeyi başarmış ve onu katletmişlerdi.- İmam (a.s) hükümet tarafından edilebilecek "Muhtarın tarafını tutuyor" şeklindeki suizannı ortadan kaldırmak için şehri terketti. Bir müddet sonra, onun gerçekten de tarafsız olduğuna yakın eden şehir valisi, İmamı saygıyla geri getirtti.

Yine aynı şekilde Muhtar, kıyamını başlatmak için İmam (a.s)'dan görüşünü sorduğunda Hazret zahirde de olsa görüşünü belirtmekten kaçınmıştı. Nitekim bazı tarihçilerde bu olayı nakletmişlerdir.

Böylece İmam (a.s), toplumun ahlakını, ruhuyesini, düşüncelerini yönlendirebilme becerilerini ve kültürlerini gözönünde bulundurarak İslamı, ilahi ve Ehl-i Beyt'in geride kalanlarını koruma

hedefleri doğrultusunda lazım gelen en uygun ve en doğal yolu seçti. Bu yolu izlerken de, içtimai kargaşalıklar ve siyasi ayaklanmalar nedeniyle bir hayli başı karışan Emevi hükümetinin bu durumundan yararlandı.

Ancak, ortam uzun süre böyle kalmadı. Çok geçmeden Emevi hükümeti, Abdülmelik b. Mervan döneminde muhaliflerin ve itirazcı halkın onlara verdiği ağır zayıatlar karşısında zorda olsa belini doğrultmuş, yeniden saltanatı ele geçirmeyi başarmış. Abdullah b. Zübeyr'in çıkardığı ve dokuz yıl boyunca Hicaz yarımadasını etkisi altına alan fitne ateşini söndürebilmişti.

Şunu da açıklamak yerinde olacaktır ki, İmam (a.s)'ın görünüşte sessiz ve tarafsız kalması, Onunla Emevi hükümeti arasında bir uyuşma olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine, onlar arasında "hak ve batıl güçleri" adı altında daima gizli bir düşmanlık mevcut idi. Üstelik Emevi hükümeti, İmam (a.s)'ın fiillerinden kesinlikle gafil kalmıyor, adeta bir zanlı gibi onu sürekli gözaltında tutuyordu.

İkinci Neden Ehl-i Beyt Sevgisi

Irak, Hicaz ve Şam gibi daha bir çok yörelerde geniş halk kitlesi arasında Ehl-i Beyt sevgisi mevcut idi. Ehl-i Beyt (a.s)'ın mazlumiyeti konusunda hem halkın bir takım gerçekleri kavramış olması, hemde İmam Zeynelabidin (a.s)'ın toplumun düşüncesinde değişiklik yaratmak ve onların manevi yönlerini dahada güçlendirmek için gösterdiği çabalar, bu sevginin başlıca nedenlerindendir.

İmam (a.s), gerçek İslam hareketinin stratejik zaferi için akıllıca bir siyaset izleyerek halkın Ehl-i Beyte olan sevgisinden şu yollarda faydalandı:

1- Ehl-i Beyte ait Halkla Danışma ve Dayanışma Genişletilmesini ve halkın Ehl-i Beyt'e karşı daha fazla güven duymasını sağlamak ve İslami idealler için bu güveni ve sevgiyi pratiğe dökmek.

2- Halkın siyasi ve İslami ilimlerini daha üst düzeylere çıkarmaya çalışmak.

3- Halkın ve hareketin gelecekteki önderliği için ideolojik konularda idmanlı bir güç yetiştirmek. Teorik ve ideolojik meselelere açıklık getirmek, o dönemlerin koşullarına göre kesinlikle zaruri idi. Nitekim sapık ve saptırıcı güçler, halkın yol gösterici niteliğini taşıyan bütün kaynaklarına el

uzatmış, gelecek nesilleri fikri, ahlaki ve kültürel sapkınlıkların eşiğine getirmişlerdi.

Bu nedenle, fikirsel taşkınlıklarla mücadele etmek gerekli olduğu kadar hayati önem taşıyordu. Öte yandan olaylar süresince, halka rehberlik edecek kadroların yok olmasında bu mücadele için bir başka sebep teşkil ediyordu. Yeni kadrolar yetiştirmek artık kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmişti. Zira, reel İslam'ın hayatı ve kalıcılığı toplanacak olan bu kadroların kalıcılığına bağlıydı. İmam Seccad (a.s), daha önce açıklanan hedefleri uygulama konusunda oldukça başarılı idi. Şimdi burada, konuyla ilgili onaylayıcı bir takım delillere yer vereceğiz:

HALK HİMAYESİ VE İMAM (a.s)

Tarihçilerin yazdığına göre o dönemlere ait bir hac mevsiminde Emevi hükümdarlarından Hişam b. Abdülmelik, hac amellerini yerine getirmek üzere Kabe'ye gitmiş, Kabe tarafının yoğun kalabalığı nedeniyle elini Hacer'ul Esved'e dahi sürememişti. Hişam durumu böyle görünce yanındakilere emredip yüksek bir taht getirmelerini istedi.

Tahta oturup kalabalığı seyrettiği bir sırada İmam Seccad (a.s)'ında Mescid-ul Haram'a girdiğini görmüştü. Halk ona yol açıyor, kalabalıkta bir-bir çözülüyordu. Gayet rahat görkemli ve vakarla ilerleyen İmam (a.s) sonunda Hacer-ül Esved'e ulaşmış, onu rahatlıkla öpmüş sonrada oradan ayrılmıştı. Hişam ile birlikte bu manzarayı şaşkınlıkla seyreden bir Şamlı,merakla Hişam yaklaşarak:

"Halkın denli hürmet gösterdiği bu adamda da kim?" diye sordu. Onu iyi tanıyan, fakat haset ve nefretinden dolayı tanımamazlıktan gelen Hişam, (soruyu geçiştirmek için) kim olduğuna dair bilgisinin olmadığını söyledi. Ancak orada bulunan meşhur Arap şairi Ferazdak hemen öne atılarak "ben onu tanıyorum" dedi ve ardından imamı öven güzel bir kaside okudu. Mezkur kasideye ait bazı beyitlerin tercümesi şöyledir:

"...o, öyle bir kimsedir ki, Mekke ehlide , Hicaz ehlide, Allah'ın evi ve haremide onu tanımaktadır; ilim, takva ve taharet ehlinin Allah'ın yaratıkları arasında en iyi ve en üstün olan kimsenin oğludur. Tüm Kureyşliler itiraf ederlerki azamet ve cömertliğin zirvesidir o. Eğer onu tanıımıyorsan, bilesinki; Fatıma'nın oğludur o. Ceddi ise, Hatem'ul Enbiya..."

Ferazdak okuduğu bu kasidenin hemen ardından yakalanarak Mekke ile Medine arasında Usfan denilen bir yerde zindana atıldı.

Bizim hedefimiz burada kasideyi veya Ferazdak'ın başından geçen olayları anlatmak değil, aksine Emeviler'in Ehli-Beyt (a.s)'a duydukları aşırı nefretlerinden ve yine hükümet görevlileri tarafından Ehli-Beyt dostlarına reva görülen her türlü eziyet ve işkenceden haberdar olan halkın, tüm bunlara rağmen en mukaddes zamanda ne en mukaddes yerde İmam ile aralarındaki derin ve manevi bağı nasıl ortaya koyduklarını gözler önüne sermektir. Halkın o zor koşullar altında hislerini böylesine açığa vurmaları, İmam Seccad (a.s) 'ın nedenli sevilen ve kabul gören biri olduğunu göstermektedir.

İLİM ADAMLARI ve İMAM (a.s)

İmam Seccad (a.s)'ın fıkırsel ve toplumsal faaliyetleri meyvesini vermiş Müslüman halkın yığınlar halinde ona yönelmesine ve her fırsatta İmamı himaye etmelerine olmuştu. Aynı şekilde, ilmi faaliyetleri de hedefine ulaşmış, otuz beş yıllık imameti boyunca Mescid-un Nebi (s.a.a) ve İmam (a.s)'ın kendi evi Medine şehrinde İslami ilimler ve diğer dallarda eğitim ve öğretim gören bir çok öğrenciye tanıklık etmiştir. Bu mektepte öğrenim görmüş bilim adamları, fakihler, mühaddisler ve büyük düşünürlerden bazıları şunlardır:.

- 1-Ebu Hamza Sumali (Sabit b. Dinar)
- 2-Kasım b. Muhammed b. Ebibekir.
- 3-Ali b. Rafi.
- 4-Dahhak b. Mezahim Horasani.
- 5-Hamid b. Musa el. Kufi.
- 6-Ebulfazl, Sureyr b. Hakim Seyrofi.
- 7-Abdullah Berki.
- 8-Yahya b. Ümmü Tavi.
- 9-Hakim b. Cubeyr.
- 10-Ferazdak.
- 11-Fırat b.Ahnef.
- 12-Eyub b. Hasen.
- 13-Ebu Muhammed Kuraşi Siddi.
- 14-Tavus b. Kisan Hemedani.

15- Eban b. Tayleb Riyahi.

16- Kays b. Rumane.

17- Ebu Halid, Virdan Kabuli.

18- Said b. Musayyib Mahzumi.

19- Ömer b. Ali b. Hüseyin ve kardeşi Abdullah.

20- Cabir b. Muhammed b. Ebubekir vs. -

İmamı Zeynelabidin (a.s) aracılığıyla hadis rivayet eden ravilerin sayısında çoktur: Zehri, Süfyan b. Ayeyne, Nafi, Mukatil, Vakidi, Muhammed b. İshak ve daha birçokları ondan hadis rivayet etmişlerdir. Taberi, İbn'ul Biy, Ahmet b. Hanbel, İbn-i Batta, Ebu Davut ve Hilve, Agani, Kuvvet'ul kulüb, Esbabın nuzül, el-Tergib ve'l- Terhib, Faik ve Mustafa adlı kitapların müellifleride başkaları aracılığıyla İmamdan hadis rivayet etmişlerdir.

İmam Seccad (a.s)'ın İslami ilimler dalında şanına yaraşır biçimde verdiği hizmetler hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenler, hadis ricalı kitaplarına müracaat ettikleri taktirde, bu hakikata daha iyi varacaklardır.

Tarihçilerden biri şöyle der: Züht, takva, öğüt,ve ahlak dallarda yazılan kitaplar arasında İmam Zeynülabidin (a.s)'ın sözlerine yer vermeyen pek az kitap vardır. Buraya kadar, İmam Seccad (a.s)'ın İslami hareketin ilerlemesinde uyguladığı siyasetinin ürünlerinden bahsettik. Şimdi de, hedeflerine varmada yararlandığı yöntem ve metotlarından bahsedeceğiz.

İmamın hayatı mütalaa edildiğinde hedeflerine varmak için yararlandığı bazı müşahhas yöntemleri açıkça göze çarpar. Bu yöntemler kısaca şunlardan:
I- İmam Hüseyin (a.s) ve Şehit Yarenlerini zihinlerde Canlı Tutma
İmam Seccad (a.s) (Kerbela faciasının ardından) halkın Emevi Hükümeti'ne olan nefretini yinlemek ve daha da şiddetlendirmek için sürekli matem halde neden ağlamayasın, neden üzülmeyeyim ki?!"

İmam Seccad (a.s)'ın Kerbela şehitlerinin ardından yas tutması ve gözyaşı dökmesi, onun duygusal ve ruhsal (manevi) açılardan üzüntüsünü ve düşüncelerini ayaya koyduğu kadar, zalimlerin hakimiyetine karşı kestin bir kılıç olarak da telakki ediliyordu, Öyle bir kılıç ki, Ehl-i Beyt (a.s)'ın mazlumiyetini duyurmayı, şehitlerin anısını ümmetin vicdanında canlı tutmayı ve

halk ile rejim arasında var olan açıklığı daha da genişletmeyi hedeflemekteydi.

Bu etkin silahın verimli olması konusunda İmamın faaliyetleri oldukça başarılı idi. Yaranlarını daima bu işte teşvik eder, onlara şöyle buyuruyordu:

"Bizim musibetimize gözyaşları yanaklarından süzülecek kadar ağlayan bir mümine Hakk Teala ahirette iyi bir makam verir ve musibetimizi duyup üzülen ve bu üzüntü sonucu görünecek kadar gözyaşı döken bir mümini ise, Hakk Teala kıyamet günü cehennem ateşinden korur."

İşte bu silah, Umeyyeoğullarının tarih boyunca uyguladığı canice siyasetlerini açığa vuran, onları mağlup kılan etkili bir silah oluvermiştir. Umeyyeoğullarının cinayetleri ve taşkınlıkları hakkında halka sohbet etmek imkansız ve tehlikeli olduğu zamanlar. İmam Hüseyin (a.s)'a yas tutmak, İmam Seccad için en uygun ve yegane bir mücadele vesile olmuştu.

İmam Seccad (a.s) zamanından günümüze kadar ise, bu silah tarih boyunca mazlumlara ve mustazaflar tarafından zorbalara ve müstekbirlere karşı kullanılagelen etkin bir silah olmuştur.

Dua

İmam Seccad (a.s)'dan geriye oldukça derin, içerikli, yüce ve etkileyici dualar hatıra olarak kalmıştır. Öyleki; "dua, İmam (a.s)'ın eliyle kemale erdi." Denilebilir.

Gerçi beyan gücü, geniş anlamı ve kelimelerin güzelliği açısından bütün insanların duaları güzeldir fakat, İmam Zeynelabidin (a.s)'ın duası ayrı bir özelliğe sahipti. Bu dualar, genelde iki boyutludurlar: İstiklal bahşeden mücadelenin devamlılığı açısından biri ibadi, diğeri de siyasi ve içtimai boyuta sahip dualardır.

Genel anlamı itibariyle dua, Allah-u Talanın rizayetini kazanmak için kullar tarafından yapılan ibadi bir açıklamadır. Fakat İmam (a.s), olağanüstü bir insan olarak dopdolu istibdadıyla duanın ibadi içeriği yanı sıra içtimai-siyasi bir içerik daha vermeyi başarmıştır. O, dualarında; müminlere Hakk Tealayı nasıl hamd ve tesbih etmelerini gerektiğini, onunla nasıl konuşulacağını, rahmet ve mağfiretin nasıl istenilmesi gerektiğini ve Allah Resulü ile evliyaullahın ne şekilde, toplum fertleriyle; anne, baba, komşu, dost ve akrabalarla nasıl geçinilmesi gerektiğini açıklamakta ve yine, halk için toplumsal adap ve iktisadi konular hakkında da aydınlatmalarda bulunmaktadır. Günümüzde "Sahife-i Seccadiye" adı altında tamamı bir araya getirilen bu dualar, İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s) gibi Ehl-i Beyt İmamlarımızın daima özel ilgisini kazanmıştır.

Kısacası dua, İmam Seccad (a.s) zamanında, İmamında başında bulunduğu inkilabi harekete hizmet verme konusunda etkin bir araç olmuştu. Allah ile kul arasındaki bağı vesilelerinden bir dua, tamamen yepyeni bir yöntem olarak, İmam (a.s) tarafından inkilabi mesajı duyurmak, gerçek İslam'ın usul ve esaslarını anlatmak için kullanıldı. Fasit Emevi hükümetinin gölgesi altında baştanbaşa zulüm ve fesatla dolmuş bir toplumda, İmam Seccad (a.s)'ın eğitici ve öğretici duaları, halkın eğitimi ve ilerlemesi açısından etkin bir rol oynadı.

3- HALKIN SORUNLARINI ÇÖZME

İmamlarımız, asıl olmaları gereken toplum rehberliğinden zorba yönetimler vasıtasıyla uzaklaştırılmış olmalarına rağmen yinede, ellerinde bulunan tüm imkanatı kullanarak halkla yakın temas kurabilmişlerdi. Halkın alt tabakası ve müstazaf kesimleriyle dertlerini paylaşır, güçlerinin yettiği kadar onların çektiği dertleri ve zorlukları azaltmaya, yüklerini hafifletmeye çalışırlardı.

Doğrusu bu davranışlar, her ne kadar Allah rızası için yapılmışsa da, bir başka açıdan halkın Ehl-i Beyte yönelmesine; onları onaylamasına ve himaye etmesine de yol açmıştır. İmam Seccad (a.s)'da diğer Ehl-i Beyt İmamları gibi, halka yakın ilgi gösterir; halkın her kesimiyle sağlam bağlar kurardı. Onlara karşı mihriban bir baba, bilgili bir yol gösterici ve müşfik bir insan gibi davranırdı.

İmam (a.s)'ın ahlaki konusuna daha önce değinmiş olmamıza rağmen, halkın sorunlarıyla nasıl ilgilendiğine, onlarla nasıl bir bağ kurduğuna burada da örnekler sunmamız fena olmayacaktır: İmam Sadık (a.s) bu konuda şöyle buyurmuşlardır: "İmam Zeynulabidin, Medineli yüz fakir ailenin bakıcılığını üstlenmişti. Yetimlerin, fakirlerin ve çalışamayacak durumda olan aciz kimselerin sofrasında hazır bulunmalarından oldukça memnundu. Onlar için kendi elleriyle lokma hazırlar, (teker-teker) ağızlarına koyardı. Aralarında ailesi olanlar içinde yiyecek gönderirdi."

Zehri derki: O geceleri kimliğini belli ettirmeden fakir komşularına yiyecek götürürdü." İbn-i Arabi de bu konuda şöyle der: "Yezit, onun kıyamı sırasında Medine'ye hucüm ettiğinde Ali b. Hüseyin (a.s) kimsesiz kalan dört yüz kadını ailesi arasına alarak onların masraflarını kendisi üstlendi. İmam (a.s), Abdullah b. Zübeyr'in çıkardığı karışıklık zamanında da aynısını yapmıştı... İmam Zeynelabidin (a.s), aynı şekilde kölelere dahi özel ilgi gösterirdi. Gücü yettiği kadar köle

satın alır, sonra da Allah yolunda onları serbest bırakırdı.

Sıradan insanlarla alakadar olması, onlarla oturup-kalkması O denli çoktu ki, bir gün yarenlerinden Nafi b. Cübeyr adında biri ona itiraz amacıyla "Niçin zayıf insanlarla bu kadar yakından ilgileniyorsunuz"? diye sormuş, bu eylemin İmamın şanından uzak olduğunu düşünen bu adama ise İmam "Ben dinim için faydalı gördüğüm kimselerle sohbet ederim" şeklinde cevap vermişti.

Bunlar, İmam ile halk arasındaki yakın bağları ve onun halkın sorunlarını çözmede yaptığı girişimleri gösteren deliller olup İmam için, halkın himayesini kazanması konusunda oldukça etkili olmuştur.

4-ÖĞRETİM ALANINDA CİDDİ ATILIMLAR

İmam Seccad (a.s)'ın, ilim peşinde koşan kimseleri kazanmak, hakiki İslam kültürünü ve İslami düşünceyi yaygınlaştırmak için Mescid'un Nebiyyi ve kendi evini adeta bir medreseye dönüştürdüğüne, onun Ehl-i Beyt mektebine ait ilim havzasının kurucusu olduğuna ve onun ardından da bu havzanın İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s) tarafından genişletildiğine daha önce değinmiştik.

İmam (a.s) kendinden önceki İmamlar yoluyla bize ulaşan nebevi hadis ve rivayetlerin kuşku duyulmayan en güvenilir kaynağı idi. Dolayısıyla İmam (a.s), fıkhi fetvaların çıkarılması ve toplumun fıkırsel yönden hidayeti açısından her türlü hatadan uzak; sahih, sağlam ve güvenilir bir kaynak olmuştur.

Otuzbeş yıllık İmameti süresince, yılmadan-usanmadan yaptığı faaliyetler sonucu, aralarında sahabe ve tabiinden de bulunan birçok muhakkik, müderris, muhaddis ve fakihi İslam toplumuna kazandırmayı başarmıştır.

Rical (İslam alimleri biyografisi) hakkında yazılan kitaplara bir göz atıldığında açıkça görülecektir ki, gerçek İslami düşünceyi onun saf ve duru membasından gelecek nesillere aktaran yüce ve etkin şahsiyetlerin bir çoğu İmam Seccad (a.s)'ın mektebinde ders görmüş kimselerdir. (Daha önce bu şahsiyetlerin bazılarının isimlerini kaydetmiştik.) İmam Seccad (a.s)'ın hayatını incelerken Onun tarih boyunca İslami mücadelelerinden; fikri, siyasi ve içtimai faaliyetlerinden açık ve net bilgiler vermiş olduğumuzu umarız...

Kerbela hadisesinin ardından meydana gelen olaylar süresince o döneme ait hükümetler, İmam Seccad (a.s) ile uğraşmışlardı. Zira onlarda çok iyi biliyorlardı ki, çıkan siyasi olaylarda İmam (a.s)'ın en ufak bir parmağı dahi yoktu ve bu ortam, on yıl aynı ahenkle devam etmişti. Örnek olarak; Yezit b. Muaviye Medine ayaklanmasını bastırması için gönderdiği ordunun başkomutanı Müslim b. Ukbe'ye bu konuda şöyle bir emir vermişti: Onların mallarına, hayvanlarına ve silahlarına zorla el koy. Ali b. Hüseyin ile de bir işin olmasın! Zira, o da bizimle uğraşmamaktadır. O halde onunla iyi geçinmeye çalış!..

Aynı şekilde; Abdulmelik b. Mervan b. Hakem, Medine valiliğini Hişam b. İsmail'e verdiğinde İmam 'a.s)'a iyi davranmasını emretmiş; Haccac b. Yusuf, Abdullah b. Zübeyr ile yaptığı savaşta galip gelip Hicaz'da çıkan kargaşaları defettiğinde ona hitaben yazdığı bir mektubunda da şöyle söylemişti:

"...Abdulmuttalip oğulları'nın kanını akıtmaktan kaçın!

Zira, onların kanına ellerini bulaştıran Ebu Sufyan oğulları'nın çok geçmeden hükümetlerinin dağıldığına şahit oldum ben!.. Emeviler, her ne kadar tarih boyunca İmam (a.s)'ın karşısında barışçıl bir yol izlemişlerse de bu, onların zorba hükümetleri tarafından kesinlikle baskı, zulüm ve zorluk görmediği anlamına gelmez. Aksine, Medine halk ayaklanmasında ve yine İbn-i Zübeyr'in çıkardığı kargaşa sırasında İmam (a.s) birçok zorluğa ve üzücü olaylara tahammül etmek zorunda kalmıştı.

Örneğin; İmam (a.s), Müslim b. Ukbe komutanlığındaki Emevi ordusunun Medine halk ayaklanmasını bastırmak için yola çıktığını haber aldığı anda ellerini dua etmek üzere hakkın dergahına kaldırmış, kan içen bu zalim komutanın şerrinden Allah'a sığındığını söylemiş, ardından şu duayı etmişti: "Allah'ım! Bana ne kadarda çok nimet vermiştin, oysa ben hala şükürümü tamamlayabilmiş değilim;

nice belalarla da beni sınadın, oysa ben sabırsızlık gösterdim ve dayanamadım! O halde, ey şükretmeyişimden dolayı beni nimetlendiren mahrum etmeyen Allah'ım ve ey imtihan sırasında sabır dizginini elimden kaçırdığım halde beni başı eğik ve zelil etmeyen Allah'ım! Ey her iyiliğin kaynağı ve ey sonsuz nimet sahibi! Muhammed (s.a.a)'e ve onun ailesine salat gönder ve şu şerr sahibinin şerrini üzerimden al; onun zararından beni koru!..

Ayrıca İmam (a.s) ve yarenleri, Abdullah b. Zübeyr'in Hicaz!a nüfuz etmesi ve iktidarı ele geçirmesi sırasında da tehlikede idiler. Abdullah ve yandaşları tarafından sürekli siyasi bir baskı içerisindeydiler. Üstelik Abdullah b. Zübeyr, ne Ehl-i Beyt nede Emevi hanedanı arasında bir fark gözetmiyor her iki grubuda aynı değerde görüyordu. Dolayısıyla Ehl-i Beyt ve İslami hareket açısından onun oluşturduğu tehlike, Emevi hanedanının tehlikesinden daha büyük ve daha önemliydi.

Zira, Emevilerin çirkin siyaseti, İmam Hüseyin (a.s)'ın katlinden sonra açıkça ortaya çıkmış, herkesçe bilinmişti . Oysa Abdullah b. Zübeyr, seçtiği hedefler ve izlediği yol bakımından Emevilerden geri kalmasına rağmen, İmam Hüseyin (a.s)'ın katledilişine paralel olarak halkın itirazlarından ve hoşnutsuzluğundan kendisi ve yandaşları adına yararlanıyor, halkı hükümet aleyhine kışkırtıyordu. Gerçi zafer elde eder etmez Emevi siyasetlerinin aynısını devam ettirmişti.

İmam Seccad (a.s), Abdullah b. Zübeyr'in başlattığı hareketin yaygınlaşmasından dolayı oldukça tedirgindi. Ebu Hamza Sumali'nin de rivayet ettiği gibi, bu hareketin doğurduğu vahim sonuçlar, İmam (a.s)'ın zihnini bir hayli meşgul etmişti. Ne var ki bu tedirginlik, çok çabuk ortadan kalkmış, sıkıntılar son bulmuş, bu durumdan kaynaklanan baskılarda sona ermişti. Artık İmam (a.s), ortamın koşullarına göre, ıslah edici hedeflerini uygulayabilecek kadar rahatlamıştı.

Emevi hükümeti, çıkan son ayaklanmaları da bastırarak babasının ölümünden sonra hicri 65'te hilafeti eline alan Abdülmelik b. Mervan'ın hükümetinin yedinci senesinde saltanatı tekrar ele geçirmeyi başarmış, bir süre için dahi olsa durumu normale dönüştürebilmişti. Cihatçı mücadeleleriyle Yezidin zamanından Abdülmelik hükümeti dönemine kadar Emevi hükümetinin temellerini sarsan muhlis İslam ordusu ise, (bu dönemde) korkunç darbeler almış, telafisi mümkün olmayan zararlarla karşılaşmıştı.

Halk ayaklanmasının sona ermesi ve mevcut sorunlarla birlikte Emevi saltanatının üstün gelmesi ve "kılıç hükümeti"nin tekrar başa geçmesi, risalet hanedanı içinde sevindirici bir olay değildi. Aksine bu olaylar, Ehl-i Beyt (a.s)'ın tarihi bakımından hiçbir faydası olmayan; her halükarda, geçmişte de olduğu gibi acı olaylar zincirini de beraberinde getiren ve yine geçmişle pek farkı olmayan yeni bir dönemin başlangıcı olmuştu.

Abdülmelik, mümin ve faal güçleri, özellikle de Alevileri (Ali (a.s)'ı sevenleri) yok etmeyi hedefliyordu; bu yüzden onun bu planı hedefleri arasında ilk sırayı almıştı. Haccac b. Yusuf Sakafı adında kan içen (vahşı) bir kurdu Kfe valiliğine atayarak planını uygulamaya başladı. Haccac, bu şehirde geniş insan kitlesini katletmekte, hakkında şüphe ettiği herkesi cellatlarının amansız kılıçlarıyla baş başa bırakmaktaydı.

İmam Bakır (a.s) o dönemin dehşet verici ortamını şöyle anlatmaktadır: "Haccac, göreve başladığında hiç bir günahı olmayan Ehl-i Beyt dostlarını (tabilerini) katlediliyordu. "Ali'nin şia'sı" olmaktansa kafır yada zındık olmak ona göre daha değerliydi. şialar, bu katliamlar süresince başta Said b. Cübeyr ve Kumeyl b. Ziyad olmak üzere, bir çok saygın ve değerli şahsiyetleri kaybetmişlerdir. Tarihçilerin kaydettiklerine göre; Haccac, yirmi yıllık emirliği süresince on binlerce insanı suçsuz yere katletmiş; yaklaşık elli bini erkeklerden, otuz binde kadınlardan oluşan yetmişbin kişi ise onun korkunç zindanlarında yapılan ağır işkenceler sonucu canlarını yitirmişlerdir.

Bunlar, Ehl-i Beyt takipçilerinin Allah yolunda ve hakiki İşlam'ın kalıcı olması uğrunda katlandıkları sıkıntıları gösteren bir kısım delillerdir.

Üstelik bu sıkıntılar öyle bir anda gerçekleşiyordu ki, İmam Seccad (a.s) her türlü siyasi faaliyetten veya hükümet aleyhine yapılabilecek silahlı bir ayaklanmadan kaınmaktaydı. Ne İmam Hüseyin (a.s)'ın katlinden sonra, onyıl içerisinde meydana gelen siyasi ayaklanmalar sırasında; nede ondan sonra bu durum değişmemişti.

Ama Emevi hükümetleri, bunca tarafsızlığa ve siyasi konularda bir müdahale bulunmamasına rağmen yinede Ehl-i Beyt'ten ve İmam Seccad (a.s)'dan uğraşmaktan vazgeçmediler. Zira onlar, İmamın fikirsel ve kültürel faaliyetlerini dahi, kendilerine karşı üstü kapalı bir tehlike olarak görüyorlardı. Emevi hükümetleri; İmamın hareketlerini, faaliyetlerini sürekli takip ediyorlardı. Hatta şahsi işlerini dahi şiddetle kontrol ediyorlardı. Bu konuda tarihi deliller çoktur. Örneğin; Yezit b. Hatem bu konuda şöyle der:

"Abdülmelik'in Medine'deki casuslarından biri, ona hitaben yazdığı bir mektubunda Ali b. Hüseyin (a.s)'ın Kenizlerinden birini azat ettiğini, daha sonrada onunla evlendiğini haber vermişti. Abdülmelik bu haberi alır almaz İmama gönderdiği mektubu aracılığıyla şunları söyledi:" İşittiğim kadarıyla kenizinle evlenmişsin! Yakınların arasında evlenebileceğin nice Kureyş'li kadınlar dururken bunu yapmakla, kendi kendine nankörlük ettin ve çocuklarının

şerefiyle oynadın!"

İmam (a.s) yazdığı cevabında şöyle buyurdu: "Kenizimle evlendiğim için beni epey azarlamış, Kureyş'li bir kadınla evlenmem gerektiğini söylemişsin. Halbuki, Allah Resulünden daha aziz ve daha üstün biri ne vardır, nede olacaktır!

Bu, bana ait bir kenizdi. Allah'ın emriyle mükafat almak için onu azat ettim. Sonrada İlahi sünnet gereği onu kendime eş seçtim. İslam dini, her ehline izzet, şeref ve şahsiyet kazandırdığına göre, kim bu dine sarılırsa onu her pislikten temizler. O halde hiçbir Müslüman da arsızlık yoktur; asıl arsızlık cahiliyettendir, vesselam!"

Zürare derki: "İmam Seccad (a.s), amcası Hasan (a.s)'ın küçük bir keniziyle evlenmiş, annesini de Gulamıyla nikahlamıştı. Bu haber Abdülmelik'in kulağına varmış; Abdülmelik, ona hitaben yazdığı bir mektupta şöyle demişti: "Ey Ali b. Hüseyin! Anlaşılan sen henüz kendi değerini anlamış değilsin! Halk arasındaki itibarına ve kişiliğine de önem göstermiyorsun herhalde! Duydum ki, kenizinle evlenmiş; anneni de gulamınla evlendirmişsin!"

İmam (a.s), ona yazdığı cevapta şöyle buyurmuştu: "Mektubunu okudum! Biz hal ve hareketlerimizde Allah Resulüne taklit ederiz. Zira o, (bizim için) en iyi olgudur: Kızı Zeyneb'i gulamı Zeyd ile evlendirmiş, kendisi de kenizi olan Safiye ile evlenmiştir."

Abdülmelik, -Haccac'a gönderdiği mektubunda da açıkladığı gibi- her ne kadar Abdulmuttalib oğullarının kanını akıtmaktan çekiniyor ise de halk arasında geniş kitlelere fikirsel bir yol çizen ve bu çizgiyi daha da genişleten İmam (a.s)'ın Medine'deki varlığından çok çabuk rahatsızlık duymuş, kaygılanmaya başlamıştı.

Bu nedenle, İmamın yakalanmasını ve elleri bağlı olarak Dimaşk'a götürülmesini emretti. Abdülmelik yapmış olduğu bu hareketiyle İmam (a.s)'ı halktan ve öğrencilerinden uzaklaştırmak böylece, halkı İmamın fikirsel yöndeki kılavuzluğundan mahrum etmek istiyordu. Fakat, Allah'ın inayeti sayesinde bu emir gerçekleşmedi ve İmam (a.s) aynı şekilde Medine'de kaldı.

Abdülmelik'in ölümünün ardından oğlu Velid'in başa geçmesiyle ortam İmam (a.s) için daha da zorlaşmıştı. Zira, bütün mücadelelerin yenilgiyle sonuçlandığı bu sıralar, fikirsel ve kültürel mücadelelerle baş başa kalan tek ve yegane kimse İmam Zeynelabidin (a.s) idi ve buda sapık Emevi hükümetinin önde gelenleri için acı bir gerçek olarak telakki ediliyordu.

Çünkü onlar, Allah'ın dinini kendi istekleri ve çıkarları doğrultusunda tanıtmak istiyorlardı ve dolayısıyla da İmam (a.s)'ı yollarına çıkan esaslı bir engel olarak görüyorlardı.Öte yandan, Emeviler bu cereyanla mücadele etmek için her yolu denemiş, pek iç açıcı bir sonuca varamadıklarını tecrübe etmişlerdi.

Ne İmam (a.s)'ı korkutmakla, nede Şiileri öldürmekle bir sonuç elde edememişler; halkın silahlı ayaklanma isteğinin de önünü alamamışlardı. Nitekim, sonuç olarak İmam (a.s)'ı şehit etme kararı aldılar ve öylede yaptılar...Süleyman b. Abdülmelik, Velid'in emriyle İmam (a.s)'a zehir içirdi İmamın hayatta olduğu altın çağ böylece sona ermiş oldu.

Fakat onun yolu, hedefi, adı ve yâdı sonsuza dek kaldı ve tüm iyiliklerin kaynağı, insanlar içinse bir hidayet ve doğruluk çırağı olarak tarihin bir ucundan diğer bir ucuna kadar daima bâki kaldı ve kalacakta.

Allah'ın salatı ve selamı ona, babalarına, çocuklarına, hak üzere gelen sadık İmamlara ve doğru yolun yolcularına ve tüm şehitlerine olsun! Son

Dipnot

7- Maktel'ul Huseyn (a.s), el-Mukrim, s.449, İbni Kesir'in tefsirinden naklen, c.4, s.112; Ruh'ul Maani, Alusi; Maktel,

Harezmi, c.2, s.41

8- İhticac, Tabersi, c.2, s.39

9- Maktel'ul Huseyn (a.s), el-Mukrim, s.453

10- İhticac, Tabersi, c.2, s.34 ve Maktel'ul Huseyn (a.s), el-Mukrim, s.454.

11- İmam (a.s)'ın Medine'de yaptığı konuşmasının tam metni için bk. Maktel'ul Hüseyin (a.s), s.485

- Uşa min Hayat'il İmam'ul Hüseyin b. Ali, Dar'ut Tevhid neşriyatı, Kuveyt.

- Muruc'uz Zeheb, Mesudi, c.3, s.94, 1385 h. Basımı.

- İrşad, Şeyh Mufid s.242.

- Muruc-uz Zeheb, Mesudi.

- Agani; Menakıb-u Âl-i Ebu Talip; İrşad, Şeyh Mufid; İmam Zeynelabidin (a.s), Mukrim, s.395 ve Bihar, c.46, s.121.

- Bihar'ul Envar, Allame Meclisi, c.46, s.133.
 - Menakıb'ul Âl-i Ebu Talip, c.3.
 - Ricali Keşşâ; Kamus'ur-Rical vs.
 - Menakıb-u Al-i Ebi Talip, c.3.
 - a.g.e, "İmam'ın Sabır Gözyaşları" bölümü.
- İmam Zeynulabidin, Mukrim s.343, Şeyh Saduk'un "Sevab'ul Amal" eserinden naklen.
- Yani ağzını kapayıp ellerini bağladıklarında ve elinden bir şey gelmediği takdirde düşmana karşı kullanabileceğin bir silahın vardır;
o da, (İmam Hüseyin için) ağlamak ve gözyaşı dökmektir.
- Akaid'ul İmamiyye, Şeyh Muhammed Rıza Muzaffer, "Sahife-i Seccadiye Duaları" faslı.
 - Sahife-i Seccadiye.
 - Menakıb-u Âl-i Ebu Talip, c.3.
- Bihar'ul Envar, c.46. Keşf'ul Gumme, c.2. Fezail'ul İmam Zeynelabidin.
 - Bihar'ul Envar, c.46. İmam Zeynelabidin, Mukrim
 - Menakıb-u Âl-i Ebu Talip, c.3. Bihar'ul Envar, c.46. s.93.
 - Bihar, c.46, İbn-i Esir "Kamil"inden naklen, c.4, s.48.
 - İmam Zeynulabidin, Mukrim, "İmam (a.s) ve Emeviler" bölümü.
- Bihar, c.46, Kitabı İhtisastan naklen, s.369; İmam Zeynulabidin Mukrim, s.273.
 - İrşad, Şeyh Mufid, s.243.
 - Tarih'ul İslam, Hasan İbrahim Hasan, c.1, s.301.
- Şerh-u Nehc'ül Belağa, c.11, s.44, "Dâr-u Ahya'il Kütüb'il Arabiyye" 1961 basımı.
 - eş-Şia vel'Hakimun, Muhammed Cevad Mugniye, el-"Haccac" bölümü.
- "Ruh'ul cahiliyye vet-Taassup..." ve ayrıca "Ruh'ul İslam ve Nazariyat'ul İnsaniyye"
 - Bihar, c. 46, s.164, Kafi'den naklen, c.5, s.344.
 - .- Aynı kaynak